

Tak obhájí Martin Moudrý absenci sexuálních scén v první části svého nejnovějšího románu Devátá sféra. A jedním dechem slíbí, že v části druhé dostane tato démonumilá činnost mnohem větší prostor. Na své si však přijdou i všichni příznivci brutálně akčních příběhů, v nichž hlavní hrdina nikdy nezapomene pronést s ledovým klidem suchou hlášku, zatímco jeho rozpalené guny neúnavně pumpují olovo do těl nepřátel všeho druhu. A za ním zůstávají jen hromady mrtvol, potoky krve a pach spáleniny. Prostě splatterpunk jako vyšší...

Někteří v něm vidí nového Jiřího Kulhánka a s netrpělivostí čekají na každou další knihu. Jiní mu zase nemohou přijít na jméno a na jeho texty chrlí „oheň a síru“ (obzvláště, jsou-li to literární kritici). Jeho příběhy provokují, dráždí, vyvolávají nadšení i zhnusené pobouření. Prostě jak to tak vypadá, Martin Moudrý, čili Jaff, jak ho znají na internetu, budí docela rozruch. A protože se na pultech knihkupectví právě objevila druhá polovina jeho románu Devátá sféra, je to docela dobrá záminka vyptat se ho na pár věci...

Jak jste se dostal k psaní?

To bylo tak. V dobách, kdy ještě existovala povinná vojenská služba, jsem seděl v jedné útulné kanceláři a vykonával tam civilní službu (jsem totiž proti zabíjení a válčení a násilí obecně, což je myslím mým čtenářům jasné, ehm). No a jednoho dne nebylo do čeho píchnout a já v té době zrovna dvakrát (třikrát?) dočetl kompletního Mistra. Tedy Jiřího Kulhánka, samozřejmě. A jelikož mě už podruhé našťvalo, že ta skvělá a dokonalá Cesta krve je tak nehezky otevřená, řekl jsem si, že za pokus nic nedám, a pustil se do amatérského dokončení. A příběh, který mě tolik uchvátil, začal najednou znovu plynout. Možná neuměle, možná s tunami nesmyslů a nudných pasáží, ale plynul. A jelikož jsem nebyl sám, komu se tahle amatérština líbila, nakonec jsem slavnou a opěvovanou/nenáviděnou Cestu krve 3 dopsal. No a tak nějak to začalo...

Co vás na psaní baví nejvíce, a co byste zase nejraději odboural?

Nejvíce rozhodně to – vymyšlení se nedá nazvat – sledování, jak se příběh rodí. Víte, já nevymyslím děj dopředu. Na začátku mám nějakou situaci, pak několik představ, co se může stát, pár vizí několika scén a to je víceméně všechno. Takže začnu psát a užívám si to podobně jako v kině. Ťukám do klávesnice a nechám se unášet tím, co mi vzniká pod klapkami. To je skvělý pocit.

Co naopak nesnáším, jsou korektury všeho druhu. Problém je v tom, že nikdo nemůže být odborník na všechno, a tak se člověk prostě nevyhne nesmyslům. Třeba v Deváté sféře jsem měl scénu, kdy hlavní hrdina sundá jednu ze stíhaček bleskem. Říkal jsem si – blesk je přece neuvěřitelně mocný výboj, to se nedá odstínit, Faraday neFaraday. A pak jsem se dozvěděl, že blesky v letectví nejsou vůbec žádný problém. Takže jsem musel zrušit blesk a tím pádem mi přibyla nesestřelená stíhačka... a takových věcí je vždycky plno. Všechny připravené udělat vám z příběhu sekanou.

Proč jste si vybral jako téma fantastiku? Co vás na tomto žánru přitahuje?

Řekl bych, že mě fascinuje to pohrávání si s realitou. Alternativní skutečnosti, vzdálená budoucnost... to všechno je založeno na jednom velkém PROČ. Má lidská existence nějaký smysl? Zjistíme to za sto, nebo tisíc let? Dojdeme osvícení a pochopíme, co a jak? Nebo jsme jenom genetická anomálie, která se jednoho dne sama zlikviduje? Tohle všechno možná zní moc filozoficky a vznešeně (zvláště v porovnání s krvavostí mých knih), ale to jsou prostě témata, která mě hrozně moc zajímají. A myslím, že fantastika – jak sci-fi, tak fantasy – se jimi zaobírá v té nejčistší formě.

Poprvé jste se výrazněji zapsal do povědomí čtenářů právě třetím dílem Cesty krve - Katem. Proč zrovna Cesta, a ne třeba Divocí a zlí nebo Vládci strachu?

Cesta krve má geniální atmosféru. Jistě, příběh, akční scény, postavy i děj, to je také skvělé, ale ta atmosféra prostě nemá obdoby. Stačí přečíst prvních pár vět a už jste uvnitř, už se spokojeně šklebíte, mokrá tráva vám šustí pod nohama, pavouci čekají a poušť nedočkavě sálá... a takhle je to až do chvíle, kdy ta knížka brutálně a nesmyslně skončí. Což už našťvalo nejednoho chudáka čtenáře, který byl bez jakéhokoli varování z Maxmiliánova světa vržen do nudné a stereotypní skutečnosti, ve které se nikdy neměl dočkat třetího dílu. No a jeden z těch čtenářů tu frustraci prostě neunesl.

Mnozí čtenáři Kata opravdu pokládali za dílo Jiřího Kulhánka. Co vás napadalo, když jste četl jejich reakce?

Byl to nepopsatelný pocit. Knížka, kterou jsem začal psát z nudy, u které jsem před koncem první stránky netušil, jestli kdy bude stránka druhá, byla najednou považována za dílo samého Mistra. Přiznávám, že jsem se chvíli i dmul pýchou. Pak jsem se ovšem dočetl, že jsem trouba, který nepozná, kdy kniha má mít otevřený konec, a zase jsem spadl nohama na pevnou zem. Víceméně :-)

Kulhánka důsledně nazýváte Mistrem. Jaký je tedy váš vztah k němu? Čím si získal vaše srdce coby čtenáře?

Nečtete recenze? Mistr Kulhánek je přeci můj Velký Vzor!

No ale vážně. Osobně bych jej označil za řečneme prvotního hybatele. Když jsem se poprvé začel do jedné z jeho knížek, konkrétně Divokých a zlých, objevil se přede mnou najednou svět, kde si dobro v boji se zlem nebere servítky. Kde ten hodný (nebo Hodný) většinou v zájmu vyššího dobra vyprodukuje za den víc syrového masa a krve, než zvládají středně velká jatka, smrt jde ruku v ruce s vražednými hláškami a kde dobro – zakrvácené, potrhane, prostřelené, s napůl nepřičetným šklebem v zjizvené tváři – nakonec zadupe i sebemocnější zlo hluboko do země. No a ten svět mě nadchl. A nejen to. Knihy pana Kulhánka nejsou zatíženy politickou korektností, neplatí v nich nesmyslná pravidla jako v hollywoodských filmech a vůbec jsou krásně otevřené a upřímné. Může se v nich stát prostě cokoliv a jakkoliv. No a to je strašně fajn.

Když už jsme u Jiřího Kulhánka, byla na Kata nějaká odezva z jeho strany? Neměl jste tak trochu obavy, že by vás třeba mohl zažalovat?

Odezva nebyla. On je pan Kulhánek děsivě nekomunikativní, takže to, že vůbec ví o Katově existenci, jsem se dozvěděl až o pár let později. No a jako jeden z prvních viděl dopsanou knížku pan Čierny, který proti její existenci nijak neprotestoval, takže jsem si řekl, že problémy nejspíš nebudou, pokud to nevydám na papíře. Což bych bez souhlasu pana Kulhánka, coby duchovního otce použitých postav, stejně neudělal.

Splatterpunkové romány jsou odsuzovány jako brakové čtivo nejhoršího druhu, přesto mají ohromné množství příznivců. Čím to je?

To je krásně zálužná otázka, ke které bych mohl vyplodit tolik filozofických blábolů... chci říct tezí, až by z toho šla hlava kolem. Ale to hlavní podle mě je, že se jedná o moderní pohádky, navíc vyprávěné naprosto svobodnou formou. Proč máme obecně rádi akční filmy? Protože tam, na rozdíl od tohohle světa, dostane zlo vždycky na... za vyučenou. Akorát že ve filmech nikdy neumře rodinný pes, deka sličné dívky zůstane vždy těsně pod bradou a u hlavního hrdiny přestává čím dál tím víc záležet na tom, jestli je schopný a svalnatý a oddaný dobré věci. Stačí, když patří k nějaké té menšině (nic proti nim, proboha). Zkrátka a dobře, do filmů stále víc proniká politická korektnost a pozitivní diskriminace a podobné svinstvo, které z nich dělá nekoukatelný guláš. Kdežto knížkám se tohle zatím vyhýbá. Jako by velkému bratru nestály za pozornost, když je to stejně brak a literární odpad. Tak tím to je.

Vaši první skutečně vydanou knihou byly Temné záblesky, brutálně drsná postkatastrofická sci-fi. Co bylo impulzem pro jejich napsání? A jaký vývoj příběh prodělal od prvotního impulzu k finální verzi?

Po čtenářském úspěchu Kata jsem hrozně chtěl zkusit napsat a vydat něco svého. Tak jsem začal psát příběh jednoho obyčejného nezaměstnaného (také jsem měl zrovna docela dost volného času, hádejte proč), který se dostane do neobyčejné situace. Což je asi tak jediný vývoj, který to mělo. Jak už jsem říkal, já prostě sednu a píšu a nechám příběh, ať se ukáže. A ono to většinou zabere.

V románu bylo také dost kontroverzních scén včetně drsných charakterizací jistých skupin spoluobčanů. Neměl jste obavy, jak to čtenáři přijmou?

Svět je drsný a já hrozně nerad používám korektně zbarvené brýle. Zvykejte si. O jemnocit čtenářů jsem se nebál. Říkal jsem si, že lidé, kteří by při slovu cikán omdleli, nečtou splatterpunk a ti, co splatterpunk čtou, se zase dívají na svět podobně otevřeným způsobem jako já. Tedy, samozřejmě, slovo „rasismus“ od vydání Záblesků zaznělo mnohokrát, ale on je to v současnosti hodně populární termín a naprostá většina těch, kteří jej používají, vůbec netuší, co ve skutečnosti znamená. A protože jednou z úloh literatury je vzdělávat (a takový rozhovor jistě literatura je), rád bych zde čtenáře poučil. To, co se v mých knížkách objevuje, není rasismus. To je zkušenost.

Po Temných záblescích přišel Konec křížů. Ani tady jste se s hrdinou moc nemazal. Můžete prozradit, jak vznikala tahle kniha?

Hm, to je těžko říct... To moje psaní většinou funguje tak, že mám na začátku vizi nějaké scény. Například u Křížů jsem měl scénu, kdy nezničitelný hrdina vstoupí do démonova paláce a prohodí nějakou suchou hlášku, kterou už jsem dávno zapomněl. No a to mi asociovalo démona panujícího na Zemi, z čehož zase vyplynulo, že síly pekelné sestoupily mezi nás, což zase přihrálo nápad na někoho, kdo je přivolal. A jelikož já mám hrozně rád ten kontrast obyčejného ušlápnutého človíčka s tím, co se z něj nakonec stane, dal jsem tuhle možnost hrdinovi Konce křížů. Umírání a dívka v bílém a to všechno už nějak vykristalizovalo samo. A ta prapůvodní scéna s tou hláškou tam nakonec byla v naprosto jiné podobě. Ale tak už to bývá.

V Konci křížů má hlavní hrdina jisté „drobné“ nedorozumění s činovníky katolické církve, které vyústí do poměrně krvavé odplaty. I on je však jen další figurou ve věčné válce mezi Bohem a Dáblem. Jakou pozici má náboženství a víra ve vašich příbězích?

Mě osobně víra a náboženství celkem fascinují, a tak hrozně rád používám v příbězích dilemata, která právě víra přináší. Na jednu stranu vidím ten pozitivní vliv, kdy víra v Boha činí lidi mravními, a na straně druhé se mi hnusí to, jak se máme všichni třást před všemocným Bohem, který nás uvrhne do Deváté... chci říct do pekla, když nebudeme přesně dodržovat nespílitelná pravidla. Samozřejmě, vyvstává tu otázka, jací by lidé byli, kdyby nad nimi nevisela neustále nějaká hrozba, ale to by bylo jednak na delší povídání a druhak se o tom dost mluví v mé poslední knížce, v *Lustovi*.

Hrdinové vašich knih jsou drsní a často až bezcitně krutí chlápci, kteří se s ničím moc nepárají, a s morálními dilematy si hlavu nelámou.

Přesto jsou jistým způsobem sympatičtí pro svou nespoutanost a touhu po svobodě. Jak je vidíte vy?

Jako hrdiny z donucení. Většinou si žijí svůj obyčejný, nudný a ubíjející život, když tu jim osud do cesty postaví konec světa, vlastní smrt nebo parchanta kamaráda. A oni se s tím musejí popasovat, jak nejlíp umí. Nikdo se jich neptá, co na to jejich morálka, jestli by v normálním životě postupovali takto brutálně a jestli to, co se z nich stalo, má ještě vůbec něco společného s jejich původními osobnostmi, nebo aspoň s lidskou bytostí obecně. Osud je zkrátka popadne a pokusí se je změnit. A oni buď tuto změnu přijmou, nebo zemřou. Protože třetí možnost není.

Ve vašich románech se hojně vyskytují extrémně brutální a šokující scény všeho druhu. Provozkujete rád?

No... nedá se říct, že bych chtěl přímo provokovat. Například v *Temných záblescích* mám to tolikrát omílané a proklínané zabíjení dětí. Jenže to je tam z jednoho jediného důvodu – ne jako samoučelná provokace, ale jako přirozený vývoj příběhu. Už jsem o tom vlastně mluvil. Mohl jsem použít stará dobrá hollywoodská pravidla a život dítěte považovat za tabu. Jenže copak to dává smysl? Hrdina *Záblesků* je psychopat, který jde tvrdě za svým cílem, protože to jediné mu v životě zůstalo. Zastavil by se takový psychopat před tím, že se jeho oběť ještě nezačala holit? Pochybují. Lidé prostě dokáží být neuvěřitelně krutí a bestiální, to je smutná realita. A pokud před touhle realitou zavřete při psaní oči, přijdete o kus pravdivosti a příběh tím ztratí na síle.

Hlavní postava vašeho zatím posledního vydaného textu, *Deváté sféry*, je opět velmi neobvyklá a nekonvenční...

Neobvyklá? Nekonvenční? Ale jděte. Je to opět docela obyčejný človíček, jakých jsou na světě tony. Akorát že v tomhle případě se ukáže, že i pod slupkou takového človíčka se může skrývat něco nelidského, a tentokrát nejde jenom o metaforu. Zkrátka a dobře, hlavní postava *Deváté sféry* je démon s amnézií. Démon, kterému najednou hrozí návrat do Pekla. Démon, který udělá cokoliv, aby se tam vrátit nemusel. A jak je nejspíš všeobecně známo, démoni jsou při cestě za svým cílem ochotni jít přes mnohem horší věci, než jsou nějaké mrtvoly. Ale jinak je to hrozný sympaťák.

Proč je v *Deváté sféře* tak málo sexuálních scén? Máte tu až naturalisticky vykreslené násilné a brutální scény, ale ty milostné a erotické jako byste poněkud zanedbával.

Hm, to bych snad ani neřekl. A pokud ano, tak to bude tím, že démon na útěku si bohužel nemůže dopřávat tolik sexu, kolik by chtěl (o klukovi, kterého nechala holka, ani nemluvě). Zato násilí, umírání a bolest se mu do cesty jen hrnou. Ale nebojte se, ještě je tu druhý díl. Tam je erotiky o něco víc než jen v jedné prosouložené noci v *Košicích*.

A s tím souvisí další otázka – jaké postavení mají ve vašich příbězích ženy?

Velmi důležitou (ok, přiznávám se, nejdřív jsem napsal „spotřební materiál“). Ono se to možná nezdá, ale stejně jako v historii jsou i v mých příbězích ženy hybateli příběhů. Vezměte si kteroukoli moji knížku a uvidíte, že bez ženské by to nešlo. Nemít hrdina *Záblesků* manželku, nikdy by mu nepřeskočilo. Nenajít si fešnou zmrzlinářku, nikdy by nezačal měnit historii. Nebo *Konec křížů* – kdyby se do děje nevložíla blondatá satanistka, skončil by hlavní hrdina v klidu, v pokoji a v rakvi. A papež by přežil. A dokonce i ta *Simona* v *Deváté sféře*... no, však tu knížku dočtete a bude vám jasné, co a jak. Zkrátka a dobře, ženy jsou v mých příbězích nepostradatelné.

Můžete prozradit, jaký je váš styl psaní?

Bude to znít jako bohapusté vychloubání, ale píšu stejně jako Stephen King. Tak, ok, stačilo, uklidníme se, ano? Takhle jsem to nemyslel. Mluvíme o tom, že i King píše stylem, že má na začátku nějakou situaci a tu napíše. A pak už nechá na příběhu, aby se mu ukázal, aby začal plynout na papír.

Někdo možná namítne, že by mohl být propracovanější, kdybych měl osnovu a rozvržené kapitoly a seznam postav a tunu dalších nesmyslů. Možná na tom něco je (i když tomu osobně nevěřím), ale mě by tohle umělé vytváření děje nebavilo. Příběh má přece mít své vlastní tempo, má mít možnost se měnit, kroutit, odbočovat a vyrážet směrem, jaký na začátku nemohl nikdo tušit. Oklešťovat tohle osnovami a rozvrhem kapitol mi nepříjde správné.

Možná to souvisí s tím, že své příběhy vyprávíte v první osobě, jako byste to byl vy, kdo je prožívá. Vyhovuje vám tento způsob psaní?

Psaní z pohledu první osoby je fajn. Člověk si prožije příběh úplně jinak, než když píše o někom cizím (a to platí i pro čtení). V první polovině lůta jsem se s hlavním hrdinou dost sžíval. A o *Deváté sféře* ani nemluvíme.

Můžete naznačit, o čem *lustus* bude?

O lidské společnosti. O víře. O náboženství, strachu, manipulovatelnosti a o tom, jestli jeden člověk může změnit svět. A samozřejmě o lásce. Vždycky je v tom láska.

A nakonec – kdo je *Martin Moudrý*, nabašený borec se šíleným svitem v očích, nebo obyčejný nenápadný člověk, kterého si na ulici ani nevšimnete? A co cítí ke svým knihám? Kterou z nich má nejraději?

Rozhodně to druhé. Se šíleným svitem v očích.

A moje knížky? Mám je rád. Určitě nejsou dokonalé, určitě nejsou napsané kdovíjak dobře, ale ty příběhy v nich prostě nemůžu mít nerad, když jsem je pomáhal přivést na svět. No a nejraději? *Devátou sférou*. Bylo hrozně fajn ji psát a kupodivu si ji hodně rád přečtu i po těch nekonečných korekturách.